

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

۱۱۰ خطبه در ۵۵ جمعہ

دکتر احمد علی فانع

انشارات
دانشگاه امام صادق علیه السلام

عنوان: ۱۱۰ خطبه در ۵۵ جمعه

مؤلف: دکتر احمد علی قانع

ناشر: دانشگاه امام صادق علیه السلام

صفحه آرا و طراح جلد: محمد روشنی

ناظر نسخه پردازی و چاپ: رضا دیبا

چاپ و صحافی: چاپ سپیدان

چاپ اول: ۱۴۰۲

قیمت: ۳/۲۰۰/۰۰۰ ریال

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹-۰۱۶-۳۸۱-۳۸۱-۶۲۲-۹۷۸

«این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است»

فروشگاه مرکزی: تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان فخررازی و خیابان دانشگاه، مجتمع پارسا، همکف، واحد ۳ و ۲
تلفن: ۶۶۹۵۴۶۰۳ - تلفن مرکز پخش: ۹۱۰۶۰۶۷۴۱۱
فروشگاه کتاب صادق: تهران: بزرگراه شهید چمران، پل مدیریت، ضلع شمالی دانشگاه
صندوق پستی ۱۵۹-۱۴۶۵۵ • کد پستی: ۱۴۶۵۹۴۳۶۸۱ • تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲
فروشگاه اینترنتی: <https://press.isu.ac.ir> • E-mail: pub@isu.ac.ir

سرشناسه: قانع، احمد علی، ۱۳۴۳ -

عنوان و نام پدیدآور: ۱۱۰ خطبه در ۵۵ جمعه / احمد علی قانع.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۴۹۵ ص.

شابک: ۹-۰۱۶-۳۸۱-۳۸۱-۶۲۲-۹۷۸

موضوع: نماز جمعه - ایران - کن (تهران) - خطبه‌ها

شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

رده‌بندی کنگره: DSR ۱۵۸۹/۵

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴

شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۶۹۲۴۱

تمام حقوق محفوظ است، هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه مکتوب ناشر قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا و انتقال در فضای مجازی نمی‌باشد.
این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست

۱۳.....	سخن ناشر.....
۱۵.....	پیشگفتار.....
۱۷.....	شرح مختصری از زندگی شهید سیاوش وصال.....
۲۱.....	جمعه شماره ۱.....
۲۱.....	✽ خطبه اول.....
۲۶.....	✽ خطبه دوم.....
۳۱.....	جمعه شماره ۲.....
۳۱.....	✽ خطبه اول.....
۳۶.....	✽ خطبه دوم.....
۴۱.....	جمعه شماره ۳.....
۴۱.....	✽ خطبه اول.....
۴۴.....	✽ خطبه دوم.....
۴۷.....	جمعه شماره ۴.....
۴۷.....	✽ خطبه اول.....
۵۳.....	✽ خطبه دوم.....
۵۷.....	جمعه شماره ۵.....
۵۷.....	✽ خطبه اول.....
۶۰.....	✽ خطبه دوم.....
۶۷.....	جمعه شماره ۶.....
۶۷.....	✽ خطبه اول.....

۷۰.....	❁ خطبه دوم
۷۷.....	❁ جمعه شماره ۷
۷۷.....	❁ خطبه اول
۸۰.....	❁ خطبه دوم
۸۳.....	❁ جمعه شماره ۸
۸۳.....	❁ خطبه اول
۸۶.....	❁ خطبه دوم
۹۱.....	❁ جمعه شماره ۹
۹۱.....	❁ خطبه اول
۹۳.....	❁ خطبه دوم
۹۹.....	❁ جمعه شماره ۱۰
۹۹.....	❁ خطبه اول
۱۱۵.....	❁ خطبه دوم
۱۰۷.....	❁ جمعه شماره ۱۱
۱۰۷.....	❁ خطبه اول
۱۱۱.....	❁ خطبه دوم
۱۱۵.....	❁ جمعه شماره ۱۲
۱۱۵.....	❁ خطبه اول
۱۱۹.....	❁ خطبه دوم
۱۲۳.....	❁ جمعه شماره ۱۳
۱۲۳.....	❁ خطبه اول
۱۲۷.....	❁ خطبه دوم
۱۳۱.....	❁ جمعه شماره ۱۴
۱۳۱.....	❁ خطبه اول
۱۳۴.....	❁ خطبه دوم
۱۳۹.....	❁ جمعه شماره ۱۵
۱۳۹.....	❁ خطبه اول
۱۴۳.....	❁ خطبه دوم
۱۴۹.....	❁ جمعه شماره ۱۶

۱۴۹.....	❁ خطبه اول
۱۵۲.....	❁ خطبه دوم
۱۵۷.....	❁ جمعه شماره ۱۷
۱۵۷.....	❁ خطبه اول
۱۶۰.....	❁ خطبه اول
۱۶۵.....	❁ جمعه شماره ۱۸
۱۶۵.....	❁ خطبه اول
۱۶۹.....	❁ خطبه دوم
۱۷۳.....	❁ جمعه شماره ۱۹
۱۷۳.....	❁ خطبه اول
۱۷۷.....	❁ خطبه دوم
۱۸۱.....	❁ جمعه شماره ۲۰
۱۸۱.....	❁ خطبه اول
۱۸۴.....	❁ خطبه دوم
۱۸۹.....	❁ جمعه شماره ۲۱
۱۸۹.....	❁ خطبه اول
۱۹۲.....	❁ خطبه دوم
۱۹۷.....	❁ جمعه شماره ۲۲
۱۹۷.....	❁ خطبه اول
۲۰۱.....	❁ خطبه دوم
۲۰۵.....	❁ جمعه شماره ۲۳
۲۰۵.....	❁ خطبه اول
۲۰۸.....	❁ خطبه دوم
۲۱۳.....	❁ جمعه شماره ۲۴
۲۱۳.....	❁ خطبه اول
۲۱۷.....	❁ خطبه دوم
۲۲۱.....	❁ جمعه شماره ۲۵
۲۲۱.....	❁ خطبه اول
۲۲۵.....	❁ خطبه دوم

۲۲۹.....	جمعه شماره ۲۶.....
۲۲۹.....	❁ خطبه اول.....
۲۳۳.....	❁ خطبه دوم.....
۲۳۷.....	جمعه شماره ۲۷.....
۲۳۷.....	❁ خطبه اول.....
۲۴۱.....	❁ خطبه دوم.....
۲۴۵.....	جمعه شماره ۲۸.....
۲۴۵.....	❁ خطبه اول.....
۲۴۹.....	❁ خطبه دوم.....
۲۵۳.....	جمعه شماره ۲۹.....
۲۵۳.....	❁ خطبه اول.....
۲۵۷.....	❁ خطبه دوم.....
۲۶۱.....	جمعه شماره ۳۰.....
۲۶۱.....	❁ خطبه اول.....
۲۶۴.....	❁ خطبه دوم.....
۲۶۹.....	جمعه شماره ۳۱.....
۲۶۹.....	❁ خطبه اول.....
۲۷۴.....	❁ خطبه دوم.....
۲۷۷.....	جمعه شماره ۳۲.....
۲۷۷.....	❁ خطبه اول.....
۲۷۹.....	❁ خطبه دوم.....
۲۹۵.....	جمعه شماره ۳۳.....
۲۹۵.....	❁ خطبه اول.....
۲۹۸.....	❁ خطبه دوم.....
۳۰۳.....	جمعه شماره ۳۴.....
۳۰۳.....	❁ خطبه اول.....
۳۰۵.....	❁ خطبه دوم.....
۳۱۱.....	جمعه شماره ۳۵.....
۳۱۱.....	❁ خطبه اول.....

۳۱۵.....	خطبه دوم
۳۱۹.....	جمعه شماره ۳۶
۳۱۹.....	خطبه اول
۳۲۲.....	خطبه دوم
۳۲۷.....	خطبه شماره ۳۷
۳۲۷.....	خطبه اول
۳۳۱.....	خطبه دوم
۳۳۵.....	جمعه شماره ۳۸
۳۳۵.....	خطبه اول
۳۳۸.....	خطبه دوم
۳۴۳.....	جمعه شماره ۳۹
۳۴۳.....	خطبه اول
۳۴۵.....	خطبه دوم
۳۵۱.....	جمعه شماره ۴۰
۳۵۱.....	خطبه اول
۳۵۳.....	خطبه دوم
۳۵۷.....	جمعه شماره ۴۱
۳۵۷.....	خطبه اول
۳۵۹.....	خطبه دوم
۳۶۳.....	جمعه شماره ۴۲
۳۶۳.....	خطبه اول
۳۶۶.....	خطبه دوم
۳۶۹.....	جمعه شماره ۴۳
۳۶۹.....	خطبه اول
۳۷۲.....	خطبه دوم
۳۷۵.....	جمعه شماره ۴۴
۳۷۵.....	خطبه اول
۳۷۸.....	خطبه دوم
۳۸۳.....	جمعه شماره ۴۵

۳۸۳	❁ خطبه اول
۳۸۶	❁ خطبه دوم
۳۹۱	جمعه شماره ۴۶
۳۹۱	❁ خطبه اول
۳۹۶	❁ خطبه دوم
۳۹۹	جمعه شماره ۴۷
۳۹۹	❁ خطبه اول
۴۰۱	❁ خطبه دوم
۴۰۷	جمعه شماره ۴۸
۴۰۷	❁ خطبه اول
۴۱۰	❁ خطبه دوم
۴۱۵	جمعه شماره ۴۹
۴۱۵	❁ خطبه اول
۴۱۸	❁ خطبه دوم
۴۲۳	جمعه شماره ۵۰
۴۲۳	❁ خطبه اول
۴۲۶	❁ خطبه دوم
۴۳۱	جمعه شماره ۵۱
۴۳۱	❁ خطبه اول
۴۳۴	❁ خطبه دوم
۴۳۹	جمعه شماره ۵۲
۴۳۹	❁ خطبه اول
۴۴۱	❁ خطبه دوم
۴۴۷	جمعه شماره ۵۳
۴۴۷	❁ خطبه اول
۴۴۹	❁ خطبه دوم
۴۵۳	جمعه شماره ۵۴
۴۵۳	❁ خطبه اول
۴۵۵	❁ خطبه دوم

۴۵۹	جمعه شماره ۵۵
۴۵۹	❁ خطبه اول
۴۶۱	❁ خطبه دوم
۴۶۵	پیوست خطبه‌ها - ۱
۴۷۵	پیوست خطبه‌ها - ۲
۴۷۷	پیوست خطبه‌ها - ۳
۴۸۳	پیوست خطبه‌ها - ۴
۴۸۷	پیوست خطبه‌ها - ۵
۴۸۹	پیوست خطبه‌ها - ۶
۴۹۱	پیوست خطبه‌ها - ۷
۴۹۳	منابع و مأخذ

سخن ناشر

رسالت و مأموریت دانشگاه امام صادق (علیه السلام) «تولید علوم انسانی اسلامی» و «تربیت نیروی درجه یک برای نظام» (که در راهبردهای ابلاغی مقام معظم رهبری مدظله تعیین شده) است. اثرپذیری علوم انسانی از مبانی معرفتی و نقش معارف اسلامی در تحول علوم انسانی، دانشگاه را بر آن داشت که به طراحی نو و بازمهندسی نظام آموزشی و پژوهشی جهت پاسخ‌گویی به نیازهای نوظهور انقلاب، نظام اسلامی و تربیت اسلامی به عنوان یک اصل محوری برای تحقق مأموریت خویش بپردازد و بر این باور است که علم توأم با تزکیه نفس می‌تواند هویت جامعه را متأثر در مسیر تعالی و رشد قرار دهد.

از این حیث «تربیت» را می‌توان مقوله‌ای محوری یاد نمود که وظایف و کارویژه‌های دانشگاه، در چهارچوب آن معنا می‌یابد؛ زیرا که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل‌ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی‌توان منکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهره‌مندی از نتایج آن‌هاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشانی را بدون توانایی‌های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به

این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق (علیه السلام) در واقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در شرایط جهان معاصر است. الگویی که هم اکنون ثمرات نیکوی آن در فضای ملی و بین‌المللی قابل مشاهده است. طبعاً آنچه حاصل آمده محصول نیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه بنیان‌گذاران و دانش‌آموختگان این نهاد است که امید می‌رود با اتکاء به تأییدات الهی و تلاش همه جانبه اساتید، دانشجویان و مدیران دانشگاه، بتواند به مرجعی تمام‌عیار در گستره جهانی تبدیل گردد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (علیه السلام) با توجه به شرایط، امکانات و نیازمندی جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آن‌ها و بالاخره تحلیل شرایط آتی اقدام نموده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و... تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهادند - درک کاستی‌ها و اصلاح آن‌هاست تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقه‌مند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق (علیه السلام) را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت (ان شاء الله).

ولله الحمد

معاونت پژوهشی دانشگاه

پیشگفتار

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ» (جمعه/۹)

در اسفند ماه ۱۳۹۹ مسئولیت اقامه نماز جمعه بخش کن تهران به اینجانب واگذار شد و با توجه به کرونایی بودن آن روزها، ضمن لزوم رعایت فاصله‌گذاری و استفاده از ماسک و... با تعطیل شدن برخی ایام در ماه‌های آغازین سال ۱۴۰۰ مواجه شدیم. آنچه در این کتاب مشاهده می‌کنید، خطبه‌های نماز جمعه ۵۵ هفته است که در حسینیه سرآسیاب کن برگزار شده است. مردم کن (چه محلات پنج‌گانه و چه روستاهای ۱۴گانه آن) همه مردمی اصیل، متدین و انقلابی هستند و از جمله مراسمی که میان دو نماز جمعه و عصر انجام می‌شد، تقدیری مختصر و کوتاه از خانواده‌های شهدای آن دیار به کمک حوزه بسیج ۱۰۱ فجر بود. ما هرچه داریم از برکت خون شهدا و رهبری امامین انقلاب و اخلاص آن‌ها و زحمات و تلاش‌ها و دعا‌های مردم دیندار و انقلابی و شکرگزار است. من از باب نمونه مختصری از شرح زندگی یکی از شهدای این بخش را به عنوان تبرک و تیمن کتاب می‌آورم و هم نقل مظلومیت نیروهای سپاه و بسیج از آغاز این انقلاب مقدس و نورانی تاکنون و هم روایت ستمکاری و بی‌رحمی دشمنان انقلاب اسلامی که بی‌تردید دشمنان دین و قرآن و مردم مظلوم ایران و جهان هستند. ما به پیروی از شهدا و به رهبری دو امام کبیر و مخلص انقلاب اسلامی و در راستای اتباع از قرآن

کریم تا ظهور عدل گستر جهان هستی به مبارزه خود با کفر و شرک و نفاق و طغیان ادامه خواهیم داد.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ (فصلت/ ۳۰)

احمد علی قانع

تهران، دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

تابستان ۱۴۰۲

شرح مختصری از زندگی شهید سیاوش وصال

شهید سیاوش وصال متولد ۱۱ بهمن ۱۳۴۱ در محله کن فرزند مرحوم ابوالحسن وصال؛ شهادت ۲۴ مرداد ماه ۱۳۵۸ در شهرستان پاوه کردستان، مدفن شهرستان پاوه.

از عمر کوتاه ۱۷ ساله شهید سیاوش وصال شجاعت، شوخ طبعی و مناعت طبع و گریه های جانسوزش بر حضرت اباعبدالله (علیه السلام) در خاطره ها باقی مانده است. با این که خانواده از تمکن مالی خوبی برخوردار بود، جهت استقلال مالی از همان نوجوانی در خیاطی مشغول به کار شد، وی به ورزش بوکس به صورت حرفه ای می پرداخت و جزو امیدهای این رشته به شمار می رفت. هیچ وقت لباس نو نمی پوشید و در مقابل اعتراض خانواده بیان می کرد، دوستانم چنین امکانی ندارند، پس من هم نمی پوشم. از همان سن کم و قبل از رسیدن به سن بلوغ واجباتش را انجام می داد و تأکید مؤکدی بر حجاب داشت.

با شروع حرکت انقلاب اسلامی و آشنایی با امام خمینی (ره) جذب شخصیت امام و مبارزات شد؛ علی رغم ممنوع بودن، رساله امام خمینی را تهیه کرده بود. در تمام راهپیمایی های ضد پهلوی شرکت می کرد و ملزم بود حتماً قبل از شرکت در راهپیمایی، غسل شهادت انجام دهد. در کشتار ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ در میدان ژاله حضور داشت و تا سه روز بعد خبری از وی نبود تا این که برادرانش شهید رازخمی ولی در حال کمک به پرستاران در بیمارستان پیدا کردند. با پیروزی انقلاب اسلامی به عضویت اولین گروه های تشکیل دهنده سپاه پاسداران درآمد و در پادگان ولیعصر تهران دوره آموزشی دید.

در سال ۱۳۵۸ گروه‌های تجزیه طلب گرد در کردستان و دیگر نقاط ایران در صدد تجزیه ایران برآمدند. گروه‌های کومله و دموکرات با حدود ۴۰۰۰ نفر بعد از در دست گرفتن اکثر نقاط کردستان به شهر پاوه حمله کردند و شهر را به محاصره خود درآوردند. مردم شهر پاوه که از ابتدا همراه امام و انقلاب بودند و در انتخابات رأی بالایی به جمهوری اسلامی داده بودند، از حکومت مرکزی درخواست کمک کردند. در صورتی که پاوه به دست کومله و دموکرات می افتاد، کردستان از ایران جدا می شد. نیروهای شهید اصغر وصالی فرمانده دستمال سرخ‌ها و پاسداران و ژاندارمری به یاری مردم پاوه شتافتند که سیاوش هم یکی از این نیروهای پاسدار بود. شهید سیاوش وصال یکی از پاسداران مدافع بیمارستان پاوه بود.

نیروهای کومله ضمن محاصره شهر اقدام به بستن آب و قطع برق شهر کردند. در ۲۴ مرداد ماه درگیری بالا می گیرد و پاسداران و مردم محلی جانانه در مقابل کومله و دموکرات مقاومت می کنند؛ اما عده و تجهیزاتشان به مراتب کمتر از مهاجمان است. با خیانت یکی از دکترهای بیمارستان، نیروهای کومله از تمام شدن گلوله‌های پاسداران مدافع بیمارستان با خبر شده و به بیمارستان هجوم می آورند. ابتدا پاسداران مدافع را به حیاط بیمارستان منتقل می کنند، اکثر این پاسداران زخمی بودند، به آن‌ها فشار می آوردند که به امام خمینی توهین کنند که پاسداران مقاومت می کنند. شهید سیاوش وصال در حالی که زخمی شده بود با خون خودش روی زمین می نویسد خدا، قرآن، خمینی. در این وقت کومله اقدام به جنایتی وحشتناک می کنند، ابتدا پاسداران را تیرباران و بعد به مثله کردن و سر بریدن پاسداران مدافع بیمارستان می پردازند. آن‌ها حتی به اجساد داخل سردخانه بیمارستان هم رحم نمی کنند، اجساد را بیرون کشیده و با موزائیک سر می بریدند، حتی به پرستار جوان بیمارستان شهید فوزیه شیردل هم رحم نمی کنند و این دختر شجاع گرد را به شهادت می رسانند. اجساد شهدا تا ۲۶ مرداد ماه که با پیام تاریخی امام خمینی محاصره شهر شکسته شد، زیر آفتاب باقی می ماند. بعد از آن هم دیگر امکان جابجایی و انتقال ابدان مطهر پاسداران مدافع بیمارستان پاوه وجود نداشته است، با استفتایی که از امام خمینی صورت می گیرد، شهید سیاوش وصال و ۸ نفر از

دوستانش در همان محل شهادت خود توسط مردم کُرد پاوه به خاک سپرده می‌شوند و به یادگار باقی می‌مانند. تمام این اتفاقات در ماه رمضان ۱۳۵۸ اتفاق افتاد در حالی که همگی روزه‌دار بودند. در حماسه پاوه علاوه بر شهید سیاوش وصال، ۶۰۰ نفر از پاسداران و مردم بومی از شیعه و شافعی، از کُرد و فارس و لُر و تُرک برای دفاع از کیان انقلاب اسلامی و ایران خونشان در کنار یکدیگر به زمین ریخته شد.

سلام بر آنان که مانند اربابشان بی غسل و کفن، سر بریده و مقطّع الاعضاء و دور از خانواده به شهادت رسیدند.

جمعه شماره ۱

✽ خطبه اول

«اعوذ بالله من الشيطان الرجيم. بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطاهرين. الْحَمْدُ لِلَّهِ مَا لِكِ الْمَلِكِ مُجْرِي الْفُلْكِ مُسَخَّرِ الرِّيَّاحِ فَالِقِ الْإِصْبَاحِ دَيَّانِ الدِّينِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى حِلْمِهِ بَعْدَ عِلْمِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَفْوِهِ بَعْدَ قُدْرَتِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى طَوْلِ أَنْاتِهِ فِي غَضَبِهِ وَ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى مَا يُرِيدُ».

و اما بعد

«نشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا عبده و رسوله ارسله بالهدى و دين الحق ليظهره على الدين كله و لو كره الكافرون و لو كره المشركون و نشهد ان الجنة حق و ان النار حق و ان الله يبعث من فى القبور و نشهد ان علياً امير المؤمنين و اولاده المعصومين حجج الله فى خلقه و امناؤه فى بلاده، بهم تتولى و من اعدائهم تتبرأ الى الله».

عباد الله اوصيكم و نفسى بتقوى الله فان التقوى مفتاح سداد و ذخيره معاد.

- پس از شهادت به وحدانيت معبود جهان هستى و نبوت حضرت ختمى مرتبت محمد بن عبدالله و شهادت بر وجود عالم قيامت، خودم را و شما عزيزان نمازگزار را به تقوى و پارسايى سفارش مى كنم؛ مرتبه اول و البته مهم تقوى دورى از محرمات الهى و انجام واجبات است.

در ایام ماه حرام و مبارک رجب و در ایام البیض این ماه شریف به سر می‌بریم و دیروز سالروز مبارک میلاد مسعود امیر مؤمنان علی (علیه السلام) بود. حضرت در سال ۳۰ عام الفیل یعنی سی سال پس از میلاد مبارک رسول اعظم و اکرم (صلی الله علیه و آله)، ده سال قبل از بعثت و ۲۳ سال قبل از هجرت متولد می‌شوند.

طبق روایات معتبر شیعه انتقال وصایت پیامبران الهی به انسان‌های پاکی مثل حضرت عبدالمطلب (علیه السلام) و سپس حضرت ابوطالب (علیه السلام) بوده و در این رابطه مولی علی (علیه السلام) می‌فرماید: به خدا سوگند پدرم و جدم عبدالمطلب و هاشم و عبدمناف هیچ‌گاه بُتی را پرستش نکردند، آن‌ها به سوی کعبه نماز می‌خواندند و تمسک به آئین ابراهیم (علیه السلام) داشتند.

- ایمان و اسلام ابوطالب (علیه السلام) اجماعی شیعه است. امام صادق (علیه السلام) در این مورد فرموده‌اند: «إِنَّ مَثَلَ أَبِي طَالِبٍ مَثَلُ أَصْحَابِ الْكَهْفِ أَسْرُوا الْإِيمَانَ وَ أَظْهَرُوا الشِّرْكَ فَآتَاهُمُ اللَّهُ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ»؛ مثل ابوطالب مثل اصحاب کهف است، ایمان را نهان و شرک را آشکار کردند و خدا به آنان دو مُزد داد (یکی مُزد ایمان، دیگری مُزد تقیه).

و مادر حضرت، فاطمه بنت اسد بن هاشم بن عبدمناف (علیه السلام)، پس می‌توان گفت اجداد پدر و مادری حضرت امیر مؤمنان به هاشم که جد رسول خداست (و جد همه سادات است) می‌رسد.

ابن ابی‌الحدید معتزلی می‌نویسد: فاطمه بنت اسد نخستین زنی است که پس از خدیجه (علیه السلام) اسلام آورد و داستان‌های زیادی در مورد ایمان این بانوی مکرمه به اسلام (و پیوند ایمانی و قلبی میان ایشان و رسول‌الله) وجود دارد که از باب نمونه یک مورد را نقل می‌کنم. پیامبر (صلی الله علیه و آله) در هنگام وفات ایشان به علی (علیه السلام) فرمود: به خدا سوگند او مادر من هم بود و مراسم تلقین و دفن را شخصاً انجام داد و عبای خود را به عنوان کفن ایشان قرار داد.

من به مناسبت چند نکته عرض می‌کنم:

۱- حضرت روز ۱۳ ماه رجب به دنیا می‌آیند، آیات قرآن عدد ۱۳ دارد، همه ماه‌ها

(قمری، شمسی، میلادی) روز سیزدهم دارند و خلاصه این که برخی عدد ۱۳ را نحس می‌دانند و به جای آن (۱۲+۱) می‌نویسند، این جزء خرافات است، عدد ۱۳ نحس نیست و می‌تواند مبارک باشد و نحس دانستن آن ریشه عقلانی و وحیانی ندارد و غربی‌ها در این خرافه از شرقی‌ها جلوترند به طوری که در برخی هواپیماها ردیف ۱۳ وجود ندارد و در برخی برج‌ها و آپارتمان‌های غرب طبقه ۱۳ وجود ندارد.

۲- مظلومیت برخی از چهره‌ها و شخصیت‌های اسلامی است که ما باید تا حد ممکن از این مظلومیت بکاهیم. کسانی مثل حضرت ابوطالب (رضی الله عنه)، حضرت فاطمه بنت اسد (رضی الله عنها)، حضرت عبدالله پدر گرامی رسول اکرم، حضرت آمنه مادر گرامی ایشان، حضرت خدیجه همسر گرامی حضرت و حضرت عبد مناف، حضرت هاشم که سادات از نسل ایشان هستند، این شخصیت‌های انسان‌ساز و مولد و مربی پیامبر و امام (رضی الله عنه)، به دلایلی که الان فرصت ذکر آن نیست مظلوم‌اند، شایسته است با یاد کردن بیشتر از آن‌ها، فرزندانمان و کوچه‌ها و خیابان‌ها و مراکز علمی و فرهنگی را به نام آن‌ها نام‌گذاری نماییم.

۳- باید بیشتر با قرآن کریم (کامل‌ترین نسخه هدایت و قانون اساسی و برنامه زندگی بشر) انس بگیریم؛ هم با «اخ القرآن» یعنی نهج البلاغه که مجموعه‌ای است از ۲۳۳ خطبه، ۷۹ نامه و ۴۷۳ کلمه قصار (سخنان کوتاه حکمت‌آمیز). مستحضرید که نهج البلاغه را مرحوم سید رضی برادر سید مرتضی از دانشمندان قرن چهارم هجری جمع‌آوری کرده و این دو شاگردان مرحوم شیخ مفید هستند. نهج البلاغه اختصاص به شیعه ندارد و علمای اهل سنت مثل ابن ابی‌الحدید معتزلی، محمد عبده، صبحی صالح، بر کتاب شرح زده یا آن را باب‌بندی کرده‌اند؛ البته فرمایشات مولی فقط در نهج البلاغه نیست بلکه در کتاب‌های دیگری مثل کتاب «غررالحکم و درر الکلم» هم هست که مرحوم آمدی تمیمی آن را گردآوری کرده است. پیشنهاد می‌شود عزیزان اهل مطالعه از بخش کلمات قصار نهج البلاغه شروع کنند، در هر مناسبی در مسجد، مدرسه و دانشگاه با آن آشنا و در تعاملات از آن‌ها استفاده کنند و از این کلامی که بزرگان در وصف آن گفته‌اند «فوق کلام المخلوق و تحت کلام الخالق» بهره برند.

همچنین به آن‌ها توسل و شفاعت بجوییم و با اهدای ثواب تلاوت قرآن، روزه، طواف

و کلاً کارهای خیر به آن‌ها اظهار ارادت کنیم و البته خداوند به خود ما هم ثواب کارهای خیر را می‌دهد، بدون این‌که از آن کم شود.

۴- می‌خواهم یک مطلب اخلاقی کوتاه را مطرح کنم: رسول اکرم (ﷺ) فرمود (انا و علی ابوا هذه الامه)، از کلمات مولی در نهج البلاغه است که فرمود: «يَا بُنَيَّ اجْعَلْ نَفْسَكَ مِيزَانًا فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ غَيْرِكَ فَاحْبِبْ لِغَيْرِكَ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَ اَكْرَهُ لَهُ مَا تَكْرَهُ لَهَا وَ لَا تُظْلِمَ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ» (نامه ۳۱ نهج البلاغه). ای پسر من نفس خود را میزان میان خود و دیگران قرار بده (یکی از معیارهای شناخت حق و باطل، خوبی و بدی نفس انسانی است) پس آنچه را که برای خودت دوست داری، برای دیگران نیز دوست بدار و آنچه را که برای خود نمی‌پسندی، برای دیگران مپسند؛ ستم روا مدار همان‌گونه که دوست نداری به تو ستم شود.

خلاصه عزیزان، وجدان انسان معیار خوبی است، دادگاه و قاضی خوبی است، برای شناخت حقایق و تمیز آن‌ها از باطل‌ها. قرآن هم، به روز قیامت و وجدان (نفس لوامه و سرزنشگر) سوگند یاد می‌کند: «فلا أقسم بيوم القيامة ولا أقسم بالنفس اللوامة» (قیامت/۱-۲).

یکی از دانشمندان غربی هم به این نکته اشاره می‌کند که دو چیز تعجب‌برانگیز برای برمی‌انگیزد: آسمان پُر ستاره و وجدان آدمی، در همین راستاست.

اگر قرآن کریم در آیه دیگر می‌فرماید: «بل الانسان على نفسه بصيره» (قیامت/۱۴)، انسان به خودش آگاه است، به همین مطلب اشاره دارد.

شخصی از امام صادق (ع) سؤال می‌کند کدام بیماری مجوز روزه خواری است؟ فرمودند: ذلک الی نفسه ان الانسان علی نفسه بصیره: خود انسان می‌فهمد کدام بیماری مانع روزه است و کدام حالت اگر روزه بگیرد، بیماریش شدیدتر می‌شود یا نه؟ بیمار می‌شود یا نه؟ سالم شدنش کند می‌شود یا نه؟ لذا فقها گفته‌اند در این مسئله از قول پزشکان، به عنوان مشورت استفاده کنید ولی تصمیم نهایی را خود بگیرید.

بیان مصادیق دیگر مطلب:

کسی می‌آید از دیگری بدگویی می‌کند، اگر ما خودمان را به جای او (شخص ثالث)

بگذاریم، اجازه نمی‌دهیم به بدگوئی‌اش ادامه دهد، زیرا به قول شاعر:

آن که عیب دگران پیش تو آورد و شمرد
لاجرم عیب تو پیش دگران خواهد برد

اگر فردی علیه دیگران پیش من و شما سخن غیر منطقی می‌زند، فحاشی و بدگویی می‌کند، غیبت می‌کند، تهمت می‌زند، بدانیم همین آدم ممکن است پیش دیگران علیه من و شما سخن غیر منطقی بزند، اگر علیه دیگران ظلم کند بدانیم ممکن است علیه ما هم ظلم کند. وقتی صدام ملعون به ایران حمله کرد و شیوخ خلیج فارس از جمله کویت به او کمک می‌کردند، امام خمینی (ره) خطاب به آن‌ها فرمود و پیغام فرستاد که آگاه باشید روزی خواهد آمد که به شما حمله کند.

وقتی فروشنده کالایی، خانه، ماشین می‌فروشد اگر خود را جای خریدار بگذارد، قدری انصاف را رعایت می‌کند؛ معلم خود را به جای دانش‌آموز، دانش‌آموز خود را به جای معلم، رئیس خود را به جای مرئوس، مرئوس خود را به جای رئیس قرار دهد، موجر خود را به جای مستأجر، مستأجر خود را به جای موجر قرار دهد و... اگر این‌گونه رفتار کنیم و وجدان خود را و انصاف خود را قاضی کنیم، خیلی از رفتارهای ما اصلاح می‌شود.

آن‌که کلید گوشه‌ای از بیت‌المال را به دست دارد، اگر مال شخصی‌اش بود، همین‌طور خرج می‌کرد؟ من در جریان‌ی وقتی می‌دیدم افرادی از کیسه بیت‌المال حاتم‌بخشی می‌کنند، می‌گفتم باید قراردادهای ما این‌گونه باشد که حداقل امضاکننده قرارداد یک ده هزارم آن را خودش بپردازد، آیا حاضر است؟ اگر این‌گونه باشد از کلید بیت‌المال حفاظت می‌شود.

از خداوند متعال می‌خواهیم به ما توفیق بهره‌برداری از راهنمایی وحی و پیامبران و اولیاء (علیهم‌السلام) و بیشتر عقل این گوهر هدایتگر درونی، فطرت، وجدان، قلب، فؤاد، نفس لوامه، نفس ملهمه، نفس مطمئنه که این‌ها همه نام‌ها و جلوه‌های مختلف روح انسانی هستند عنایت بفرماید.

بسم الله الرحمن الرحيم
 انا اعطيناك الكوثر، فصل لربك وانحر، ان شاتك هو الايتر. و صلى الله على محمد و
 آله الطاهرين.

﴿ خطبه دوم

«اعوذ بالله من الشيطان الرجيم، بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين و صلى
 الله على خير خلقه محمد و آله الطاهرين، اللهم صل و سلم و زد و بارك على حبيك و
 نجيبك و خاتم انبياءك و رسلك البشير النذير السراج المنير سيدنا و مولانا ابى القاسم
 المصطفى محمد. اللهم صل و سلم على اميرالمؤمنين و يعسوب الدين و قائد الغز المحجلين
 و صل على فاطمه الزهراء ام الائم و سيده نساء العالمين و صلى على الحسن و الحسين،
 امامى الهدى و سيدى شباب اهل الجنة و صل على بنى بنى الحسين، سيد الساجدين و زين
 العابدين و صل على محمد بن على، باقر علوم النبیین و صل على جعفر بن محمد رئيس
 المله و الدين و صل على موسى بن جعفر باب الحوائج و صل على بنى بنى موسى الرضا
 المرتضى و صل على محمد بن على الجواد التقى و صل على بنى بنى محمد الهادى النقى و
 صل على الحسن بن على الزكى العسكرى و صل على الحجة القائم المنتظر المهدي،
 حججك على عبادك و امنائك فى بلادك صلوات الله عليهم اجمعين، بهم تتولى و من
 اعدائهم تتبرء الى الله».

بار ديگر خودم را و شما عزيزان را به تقوا، يعنى خدا ترسى و دين باورى و اعتقاد به
 اين كه همه در محضر خداييم و خدا از رگ گردن به ما نزديك تر است، مى بيند و
 مى شنود و قدرت دارد و محاسبه مى كند، دعوت مى كند. شايد بتوان گفت غفلت از اين
 معانى است كه باعث گناه مى شود. (الم يعلم بان الله يرى).

قبل از كلامى ديگر، تشكر مى كنم از همه شما نمازگزاران و كسانى كه در اين جلسه
 توديع و معارفه تشريف آورديد، از برادر بزرگوارم جناب حاج آقاى صالح نيا تشكر ويژه
 دارم، به خاطر برگزاري بسيار خوب نماز جمعه در ساليان طولانى، بنده بسيار از
 موفقيت هاى ايشان، خطبه هاى انقلابى ايشان، اقدامات مردمى شان، تلاش هاى جهادى

و مخلصانه شان شنیده‌ام و طبعاً باید گفت، ان الله شاکر علیم، بنده کسی نیستم که تشکر کنم، خدای متعال پاداش بندگان خوب خودش مثل ایشان را می‌دهد و ما آرزوی موفقیت روزافزون ایشان را داریم و این مردم نمازگزار دعاگوی شما بوده و خواهند بود.

بنده هم تلاش خواهم کرد در حد توان برنامه‌های خوب ایشان را ادامه دهم. البته در درجه اول از خدای متعال کمک و راهنمایی و در درجه دوم از شما عزیزان (ارشاد) راهنمایی و مشورت و همراهی و همکاری را درخواست دارم.

همچنین تشکر می‌کنم از برادران ارجمند شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه، جناب حاج آقای حاج علی اکبری ریاست محترم این شورا، جناب حاج آقای نوری معاون محترم ایشان، جناب حاج آقای دربانی دیگر همکار محترم ایشان و همه عزیزانی که در این شورا تلاش دارند، نماز جمعه این میعادگاه عابدان و عاشقان و سالکان، هرچه بهتر و با شکوه‌تر انجام شود و در رأس همه، از مقام عظمای ولایت حضرت امام خامنه‌ای، کسی که پرچم اسلام و قرآن را به خوبی و قدرت و استواری به دست دارند و خداوند ایشان را تا ظهور حضرت مهدی (عج) عدل‌گستر جهان هستی نگه دارد (ادام الله ظلّه علی رؤس المسلمین).

از ستاد نماز جمعه و همه عزیزانی که در حال حاضر و یا در سال‌های گذشته همکاری و تلاش داشته‌اند، از خیرانی که با پول و قدم و قلم و درم خود، این مکان و فضا را آماده کرده‌اند، که به یاری خداوند به فکر توسعه آن هم باید باشیم، تشکر و قدردانی می‌کنم و «ان الله شاکر علیم».

از همه عزیزان نمازگزاری که از دور و نزدیک و از محله‌های بخش کن، سولقان، کشار، سنگان، زندان، کیگا، وردیج، واریش و جاهای دیگر، به اینجا برای نماز آمده‌اند تشکر می‌کنم، انشاءالله در فرصت‌های مناسب، خدمت آن‌ها خواهیم رسید و دیدار آن‌ها را پس خواهیم داد.

و همین‌جا لازم می‌دانم از مرحوم حضرت آیت‌الله مهدوی کنی (رحمته) یاد کنم و تشکر کنم و از برادر ارجمند و گرامی‌شان حضرت آیت‌الله باقری کنی که بنده و امثال بنده هرچه داریم از سفره (خون) پُربرکت مادی و معنوی و علمی و تربیتی این دو بزرگوار

است، خداوند حضرت آیت الله باقری کنی را حفظ و سلامت بدارد و روح مرحوم آیت الله مهدوی کنی را شاد و ما را از شاگردان خوب ایشان قرار دهد.

اگرچه مسائل و مطالب سیاسی و اجتماعی روز زیاد است، اما به تناسب فرصت و ضرورت بنده مسئله تشدید گرانی و کمبود کالا در این روزهای آخر سال را مطرح می‌کنم. بازار خرید و فروش کالا این روزها دچار نوسانات زیادی است، فرارسیدن پدیده فرهنگی به اسم شب عید هم بر این التهابات افزوده و به قول اقتصاددان‌ها تورم بالایی در بازار حتی نسبت به یک ماه گذشته حاکم کرده که مراجعه روزمره ما و شما به بازار همین را نشان می‌دهد. مرغ و گوشت و روغن و میوه و سبزیجات و لبنیات و کلاً ما محتاج مردم در این سیر صعودی قیمت‌ها قرار گرفته است؛ این که این وضع ناشی از چه علل یا مطالبی است، به طور خلاصه به چند مطلب زیر برمی‌گردد.

اول این که علی‌رغم تذکرات مقام معظم رهبری که مسئولان، تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها را متوقف بر انتخابات آمریکا و آمدن بایدن یا ترامپ نکنند، متأسفانه برخی مسئولان و رسانه‌های همسو در عمل و تبلیغ، اقتصاد کشور را گروگان برجام و نوع مواجهه آمریکا کرده‌اند و بازار ارز و کالا و بورس را دچار نوسانات کمرشکن برای ملت ساختند.

نکته دیگر عدم نظارت دستگاه‌هایی است که وظیفه این کار را دارند. آقای دکتر همتی (رئیس محترم بانک مرکزی) رسماً اعلام کردند ۲/۹ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی برای اقلام اساسی مثل روغن و نهاده‌های دامی در سال ۱۳۹۹ اختصاص داده شده؛ اما متأسفانه نهادهایی که نظارت کنند با این ۳ میلیارد دلار، کالای اساسی مصرفی برای مردم خریداری شود و به فروش برسد، وظایف خودشان را انجام ندادند و خیلی از پول‌ها در بازار سیاه ارز آزاد سر درآورد، و این در حالی است که سیستم نرم‌افزاری نظارت هوشمند و شبکه توزیع فروشگاه‌های زنجیره‌ای هم وجود دارد؛ اما به نظر می‌رسد که برخی مسئولان دغدغه معیشت مردم و تنظیم بازار را ندارند و گویا پُر شدن جیب برخی دلال‌ها برایشان از عدم فشار بر مردم، مخصوصاً قشر محروم و مستضعف جامعه، بیشتر اهمیت دارد.

سومین مطلب، ناهماهنگی وزارتخانه‌های صمت و جهاد کشاورزی از یک طرف و اختلاف متولیان تنظیم بازار با تولیدکنندگان بر سر قیمت تمام شده از طرف دوم و از طرف سوم عدم اعتماد مصرف‌کنندگان، که هرگاه کالایی رو به گرانی می‌رود، به جای نخریدن و صبر، صف‌ها برای خرید آن بیشتر می‌شود، مجموع این عوامل باعث گرانی‌ها و تورم‌های اخیر یکی دوماهه و به اصطلاح شب عیدی شده است.

طبیعی است که وجود کرونا و نبود بازارچه‌ها و نمایشگاه‌های بهاری نیز بر این مشکل افزوده است و خلاصه، بنده مهم‌ترین عامل این مسئله را کم‌کاری وزارتخانه‌های صمت و جهاد کشاورزی و ستاد تنظیم بازار می‌دانم. از خداوند بزرگ می‌خواهم به همه مسئولان و دست‌اندرکاران، همت و دغدغه لازم برای حل مشکلات، عنایت بفرماید و این چند ماه آخر دولت را به این بهانه که داریم می‌رویم و کارمان تمام است از انجام وظایفشان سست نکند.

با توجه به این که در خطبه دوم به مناسبت‌ها اشاره می‌شود، نکته‌ای را اشاره کنم که مستحضرید دومین سالی است که از اعتکاف‌های گسترده جوان‌ها و مردم متدین در مساجد محرومیم؛ لذا رهبر انقلاب به مشتاقان محروم از مراسم معنوی اعتکاف توصیه فرمودند که در هر یک از سه روز نماز جعفر طیار به جا آورند. از عزیزان دست‌اندرکار می‌خواهم جهت یادآوری بیشتر، کیفیت این نماز را در کانال نماز جمعه قرار دهند. همچنین یادآور می‌شوم اعمال مستحب ۱۵ ماه رجب را که عبارت از غسل و روزه و زیارت امام حسین (علیه السلام) و اعمال اُم داوود است، هر کسی به اندازه توان خود غفلت نکند.

و ۱۵ ماه رجب بنا به روایتی سالروز رحلت پیام‌رسان کربلا، حضرت زینب کبری (علیها السلام) هست، پیشاپیش خدمت شما عرض تسلیت دارم.

سرّ نی در نینوا می‌ماند اگر زینب نبود
کربلا در کربلا می‌ماند اگر زینب نبود

سلام و درود خدا بر همه شهدا، از شهدای به بار نشستن انقلاب اسلامی تا شهدای دفاع مقدس هشت ساله، تا شهدای محراب و شهدای ترور منافقین کوردل و شهدای

مدافع حرم و شهدای امنیت، و درود و سلام خدا بر حضرت امام خمینی (رضی الله عنه)، بنیان‌گذار انقلاب و جمهوری اسلامی ایران و احیاکننده نماز جمعه، و سلام و درود بر شما مؤمنین و مؤمنات گرامی.

اللهم ايد الاسلام و المسلمین و اخذل الكفار و المنافقین و المعاندين، اللهم انصر من نصر الدين و اخذل من خذل المسلمین.

خدایا گناهان ما را ببخش و پیامرز، باران رحمت را بر ما نازل بگردان، در فرج امام زمان (عجل الله فرجه) تعجیل بفرما، ما را از یاران آن حضرت قرار ده، عاقبت امر ما را ختم به خیر بفرما.

سبحان ربك رب العزه عما يصفون و سلام على المرسلین و الحمد لله رب العالمین.
بسم الله الرحمن الرحيم. و العصر ان الانسان لفي خسر. الا الذين آمنوا و عملوا الصالحات و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر.

و السلام عليكم و رحمه الله و بركاته.

جمعه شماره ۱۲

«اعوذ بالله من الشيطان الرجيم؛ بسم الله الرحمن الرحيم؛ الحمد لله رب العالمين و صلى الله على خير خلقه محمد و آله الطاهرين. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ كَبَّرَهُ تَكْبِيرًا. الْحَمْدُ لِلَّهِ بِجَمِيعِ مَحَامِدِهِ كُلِّهَا عَلَى جَمِيعِ نِعَمِهِ كُلِّهَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا مُضَادَّ لَهُ فِي مُلْكِهِ وَلَا مُنَازِعَ لَهُ فِي عِظَمَتِهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الْفَاشِي فِي الْخَلْقِ أَمْرُهُ وَ حَمْدُهُ الظَّاهِرِ بِالْكَرَمِ مَجْدُهُ الْبَاسِطِ بِالْجُودِ يَدُهُ الَّذِي لَا تَنْقُصُ خَزَائِنُهُ وَلَا يَزِيدُهُ كَثْرَةُ الْعَطَاءِ إِلَّا كَرَمًا وَ جُودًا إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْوَهَّابُ.»

- پس از حمد خدا و شهادت و توصیه به تقوا؛ توجه به اوامر الهی و به ویژه واجبات و انجام آن ها و توجه به منہیات و به ویژه محرمات و ترک آن ها سفارش می کنم.

✽ خطبه اول: حق الناس از منظر اسلام

یکی از اهداف اساسی بعثت پیامبران اجرای قسط و عدل است. «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ» (حدید/۲۵)؛ «ما رسولان خود را با دلایل روشن فرستادیم، و با آن ها کتاب و میزان نازل کردیم تا مردم قیام به عدالت کنند». حقوقی که اسلام برای فرد در نظر دارد، ممکن است در ارتباط فرد با خالق باشد یا در ارتباط با مخلوق، نوع اول حق الله است و نوع دوم حق الناس. حق الله مثل نماز، روزه، حج و حق الناس مثل حق طرفینی پدر و مادر و فرزند، حق امام و رعیت، حق معلم و

شاگرد، حق تک تک انسان‌ها نسبت به یکدیگر در تعاملاتشان، البته خط‌کشی و مرز قاطع میان این دو ممکن نیست، در ذات حق‌الله، حق‌الناس وجود دارد و در ذات حق‌الناس، حق‌الله وجود دارد. نماز خواندن فرد را اصلاح می‌کند و رفتار او را در جامعه بهتر می‌نماید: «ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنکر» (عنکبوت/۴۵)، «هكذا روزه، حج جعل الله الكعبة البيت الحرام قياماً للناس» (مائده/۹۷)، «لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ» (حج/۲۸)، همین‌طور بالعکس: اگر حقوق طرفینی فرزند و والدین رعایت شود، امر خدا رعایت شده و حق خالق رعایت شده است و... چون خدا امر کرده: «و بالوالدین احساناً».

۱- اهمیت حق‌الناس را از اینجا می‌توان فهمید که بزرگ‌ترین آیه قرآن، آیه دین است «اذا تداینتم بدین الی اجل مسمی فاکتبوه» (بقره/۲۸۲)، آیات دیگر هم در این زمینه داریم: «و السارق و السارقه فاقطعوا یدیهما»، حکم قصاص: «و لکم فی القصاص حیاة یا اولی الالباب لعلکم تتقون» (بقره/۱۷۹) «و برای شما در قصاص، حیات و زندگی است، ای صاحبان خرد، شاید شما تقوا پیشه کنید». حکم جهاد نوعی رسیدن به حق‌الناس و حق‌الله است.

اجرای احکام حدود دیگر مثل حد زنا، حد قذف، حد محاربه، یا دیات، تعزیرات و... به حق‌الناس برمی‌گردد. امام امیرالمؤمنین (علیه السلام) می‌فرماید: «جَعَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ حُقُوقَ عِبَادِهِ مُقَدِّمَةً لِحُقُوقِهِ فَمَنْ قَامَ بِحُقُوقِ عِبَادِ اللَّهِ كَانَ ذَلِكَ مُؤَدِّيًّا إِلَى الْقِيَامِ بِحُقُوقِ اللَّهِ.»^۱ «خداوند حقوق بندگانش را مقدم بر حقوق خود قرار داده و کسی که حقوق بندگانش را رعایت کند، حقوق الهی را نیز رعایت خواهد کرد». (پس خداوند حقوق عباد را مهم‌تر از حقوق خود دانسته است).

۲- معنای حق‌الناس بسیار گسترده است. اگر انسان با کسی حتی دو ساعت همراه بود بر همدیگر حق پیدا می‌کنند، چه رسد انسان‌هایی که ماه‌ها و سال‌ها و گاه یک عمر با هم در ارتباط‌اند (مثل حق مصاحبت همسایگان). علی (علیه السلام) می‌فرماید: «خدا را، خدا را (در نظر داشته باشید) در مورد همسایگان‌تان که آن‌ها مورد سفارش پیامبرتان هستند،

۱. غزوالحکم و دررالکلم، تمیمی آمدی، ص ۳۴۰

و پیوسته درباره آن‌ها سفارش می‌فرمود تا آنجا که ما پنداشتیم آن‌ها را میراث بر همسایه قرار خواهد داد». حتی هم شهری بودن، برای انسان حق ایجاد می‌کند؟ پرداخت صدقات و زکات باید به افراد نیازمند منطقه باشد. امام صادق (ع) به اسحاق بن عمار می‌فرماید: «یا اسحاق... و ان جالسک یهودی فأحسن مجالسته»^۱ «اگر یک یهودی با تو هم‌نشین شد با او به خوبی هم‌مجلس شو». حضرت امیر (ع) در راهی با فردی ذمی هم‌سفر بودند، پس از جدا شدن، چند قدمی را با او همراهی کردند و در جواب این سؤال که مسیر شما آن طرف بود فرمودند: پیامبر ما (ص) این‌گونه امر کرده‌اند که مصاحب خود را بدرقه کنیم. ذمی هم از این رفتار خوشش آمد و گفت پس من هم می‌خواهم این رفتار بزرگوارانه را انجام دهم، چند قدمی بدرقه حضرت آمد و پس از شناخت ایشان، مسلمان شد. [افرادی که با دیدن اخلاق و رفتار شایسته، مسلمان شده‌اند بیش از کسانی است که با استدلال و برهان مسلمان شده‌اند].

صله‌رحم یکی از مصادیق دیگر حق‌الناس و حق‌مجالست و همراهی است که این قدر مورد تأیید و تأکید آیات و روایات قرار گرفته است که انجام آن باعث طول عمر، دفع بلا، زیادی رزق، ثواب اخروی و ترک آن عکس این آثار را در پی دارد. {قصه‌ها و داستان‌هایی از سیره پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع)}.

۳- بر حق‌الناس در فقه اسلام تأکید شده است. قصه ۱: امام صادق (ع) فردی از اصحاب خود را در مکه دیدند و از حال او جویا شدند، او گفت آمدم در مکه بمانم و عبادت کنم. در ضمن گفتگو امام فهمیدند او به کسی بدهکار است، لذا به او فرمودند برو بدهی‌ات را بده، نمی‌خواهد در مکه بمانی. قصه ۲: جنازه‌ای را آوردند پیامبر (ص) بر آن نماز بخواند. حضرت پرسیدند آیا ایشان بدهکار است؟ گفتند بله. حضرت نماز نخواندند. تا امیر مؤمنان (ع) قرضش را بر عهده گرفت و آنگاه پیامبر (ص) نماز را خواندند. در مورد حق‌الناس الزامی فرقی نمی‌کند حق کوچک باشد یا بزرگ، فرد دائن کودک باشد یا بزرگ، مشهور باشد یا مجهول و غریب، خویشاوند باشد یا غریبه؛ و بدترین نوع حق‌الناس، آن است که صاحب حق نتواند و قدرت نداشته باشد با فرد مقابله کند،

در این حالت فرد ظالم با خدا طرف است. امام حسین (علیه السلام) فرمودند: «ایاک و ظلم من لا یجد علیک ناصرا الا الله؛ از ظلم به کسی که جز خدا یآوری ندارد بپرهیز»^۱.

۴- حق مؤمن نسبت به کعبه بالاتر است. پیامبر (صلی الله علیه و آله) به کعبه نظر کردند و فرمودند: «مَرْحَبًا بِالْبَيْتِ مَا أَعْظَمَكَ وَأَعْظَمَ حُرْمَتَكَ عَلَى اللَّهِ وَاللَّهُ لِلْمُؤْمِنِ أَعْظَمَ حُرْمَةً مِنْكَ لِأَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ مِنْكَ وَاحِدَةً وَمِنَ الْمُؤْمِنِ ثَلَاثَةَ مَالِهِ وَدَمَهُ وَأَنْ يُظَنَّ بِهِ ظَنُّ السَّوْءِ؛ مرحبا به تو ای کعبه، چقدر تو بزرگی و چقدر حرمت تو نزد خدا بزرگ است. به خدا سوگند حرمت مؤمن نزد خدا از حرمت تو بیشتر است؛ زیرا خداوند نسبت به تو یک چیز را حرام کرده، حرمت قائل شده است، اما از مؤمن سه چیز را، جان، مال و بدگمانی به او»^۲.

۵- پس بر اساس روایت بالا حقوق الناس را می توان به سه قسم تقسیم کرد: الف) حرمت جان افراد (و سلامتی تک تک اعضا و سلول های انسان ها) «وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا» (نساء/۹۳). مباحث قصاص نفس و اعضا در همین رابطه است. «مَنْ لَطَمَ حَدَّ مُسْلِمٍ لَطْمَةً بَدَّدَ اللَّهُ عِظَامَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ وَ حُشِرَ مَغْلُوبًا حَتَّى يَدْخُلَ النَّارَ؛ شخصی که بر صورت و چهره مسلمانی سیلی بزند، خدای متعال در روز قیامت استخوان های او را خرد خواهد نمود و آتش جهنم را بر او مسلط خواهد نمود و در روز قیامت با دستان بسته وارد آتش جهنم خواهد شد»^۳.

ب) حرمت مال افراد: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ؛ ای مسلمانان، اموال یکدیگر را به باطل نخورید» (نساء/۲۹). حرمت ربا، رشوه (حق و حساب، شیرینی، هدیه و...)، تقلب و تدلیس در معامله، غش در معامله، غصب اموال و... همه در این رابطه است. «مَنْ غَشَّ مُسْلِمًا فِي بَيْعٍ أَوْ فِي شِرَاءٍ فَلَيْسَ مِنَّا وَ يُحْشَرُ مَعَ الْيَهُودِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ هر کس در خریدن یا فروختن با مسلمانی دغل کاری کند، از ما نیست و روز قیامت با یهود محشور می شود»^۴. و قرآن می فرماید: «وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ، الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ، وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ، أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ، لِيَوْمٍ

۱. کافی، ج ۲، ص ۳۳۱

۲. بحارالانوار، ج ۶۴، ص ۷۱

۳. میزان الحکمه، ج ۱۰، ص ۲۱۸

۴. وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۲۸۳

عَظِيمٍ» (مطففین ۱/۵-۵). «وای بر کم فروشان، آنان که وقتی برای خود پیمانہ می کنند، حق خود را به طور کامل می گیرند، اما هنگامی که می خواهند برای دیگران پیمانہ یا وزن کنند کم می گذارند. آیا آن ها گمان نمی کنند که برانگیخته می شوند، در روزی بزرگ». کم فروشی اختصاص به خرید و فروش جنس ندارد. کم کاری هم قسمی از کم فروشی است.

ج) حرمت وقت و عمر دیگران: باید به حرمت وقت و عمر افراد توجه داشت. کارمندان و معلمان و مدیران و کارشناسان، کم کاری نکنند و عدم انجام کار و از طرف مقابل، اخذ حقوق به طور کامل مصداق تطفیف است. «فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ؛ كيل و میزان را به طور کامل بدهید و در دادن جنس و کار کم نگذارید» (اعراف/۸۵).

د) حرمت آبروی افراد که خود بحث مفصل و مستقل می طلبد و مواردی مثل غیبت، تهمت، عیب جویی و افشای اسرار و شیوع زشتی ها و مسخره کردن را شامل می شود.
- امام باقر (ع): «أَوَّلُ فِطْرَةٍ مِنْ دَمِ الشَّهِيدِ كَفَّارَةٌ لِدُنُوبِهِ إِلَّا الدَّيْنَ فَإِنَّ كَفَّارَتَهُ فَصَاؤُهُ»؛ نخستین قطره از خون شهید پوشاننده گناهان او جز دین است چراکه کفاره دین پرداخت آن می باشد».

امام صادق (ع): «ما عبد الله بشيء افضل من اداء حق المؤمن»؛ «خداوند به چیزی برتر از اداء حق مؤمن عبادت نشده است».

مسئول اقتصادی که با عدم تحقیق و به کارگیری علم لازم، کاری می کند که میلیون ها نفر متضرر می شوند، روز قیامت خیلی بارش سنگین است (نمایندگان مجلس، مسئولان امور اقتصادی، قضائی خیلی باید توجه کنند).

پیامبر (ص): «إِنَّ دِرْهَمًا يَرُدُّهُ الْعَبْدُ إِلَى الْخُصْمَاءِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ صِيَامِ النَّهَارِ وَ قِيَامِ اللَّيْلِ»^۳؛ «ادا کردن یک درهم به صاحب حق، بهتر از روزه داشتن در روز و به پا ایستادن به عبادت در شب است».

از خداوند متعال درخواست داریم به همه ما و شما توفیق ادای حق الناس که به

۱. وسائل الشیعه، ج ۱۸، ص ۳۲۶

۲. کافی، ج ۲، ص ۱۷۰

۳. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۰۵